

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny

Ustawa powstała na podstawie projektu złożonego przez Prezydenta RP w dniu 16 sierpnia 2006 r. Treść projektu powtarzała regulacje przyjęte w ustawie z dnia 13 lipca 2006 r. przez Parlament a zakwestionowane przez Prezydenta w części dotyczącej zrzeczenia się własności nieruchomości. Z uwagi na fakt, że przepis którego dotyczyła propozycja nowelizacji został uznany przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 1 września 2006 r. za niezgodny z Konstytucją, Rada Ministrów zaproponowała w swoim stanowisku z dnia 1 lutego 2007 r. przyjęcie rozwiązania, które stało podstawą do niniejszej nowelizacji.

Trybunał Konstytucyjny we wspomnianym wyroku (SK 14/05) uznał, że art. 442 § 1 zdanie drugie Kc, pozbawiający pokrzywdzonego możliwości dochodzenia odszkodowania za szkodę na osobie, która ujawniła się po upływie lat 10 od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę, jest niezgodny z art. 2 i art. 77 ust. 1 Konstytucji. Ta część przepisu ma utracić moc z dniem 31 grudnia 2007 r.

W uzasadnieniu Trybunał zwrócił uwagę na potrzebę skutecznej ochrony podstawowej sfery interesów każdej jednostki związanych z integralnością fizyczną, zdrowiem i życiem każdej osoby i tym samym możliwość odpowiedniego ukształtowania mechanizmu przedawniania roszczeń odszkodowawczych, w szczególności w przypadku szkody na osobie wyrządzonej czynem niedozwolonym. Trybunał zwrócił uwagę na wadliwe ukształtowanie początku biegu terminu przedawnienia i wiązania go z momentem zdarzenia wywołującego szkodę, a nie z momentem wystąpienia szkody. Trybunał ocenił także przedstawiony projekt nowelizacji i stwierdził, że samo wydłużenie terminu przedawnienia do 20 lat nie przeciwdziała pojawieniu się sytuacji, w której szkoda zostanie ujawniona po upływie tego terminu.

Przyjęte przez Sejm rozwiązanie utrzymuje dotychczasową regulację (tyle że w dodawanym art. 442¹) w zakresie roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkody wyrządzonej na mieniu tj. utrzymania 10 letniego terminu przedawnienia poczynając od dnia w którym miało miejsce zdarzenie sprawcze bez względu na to kiedy szkoda powstała lub się ujawniła.

Jeżeli szkoda taka wynikła ze zbrodni lub występku roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat 20 od zdarzenia.

Jeżeli natomiast szkodę wyrządzono na osobie to termin przedawnienia upływa nie wcześniej niż po trzech latach od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W przypadku wyrządzenia szkody osobie małoletniej, przedawnienie roszczeń nie może się skończyć przed upływem dwóch lat od uzyskania przez nią pełnoletności.

Ustawa nie wzbudza zastrzeżeń legislacyjnych z wyjątkiem relacji pomiędzy §§ 3 i 4. Wydaje się, że przepis §4, wbrew intencjom, w niektórych wypadkach może być uznany za dyskryminujący osoby, którym wyrządzono szkodę w czasie gdy były małoletnie. Zgodnie z §3 roszczenie o naprawienie szkody na osobie przedawnia się z upływem lat trzech od momentu gdy ta osoba dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przyjmuje się, że przy jest to okres wystarczający do wytoczenia roszczenia dla osoby wykazującej wymaganą staranność we własnych sprawach. Należy nadmienić że dotyczy to osoby mającej pełną zdolność do czynności prawnych. W przypadku małoletniego, który dowiedział się o szkodzie i osobie, i gdy nie może on liczyć na swoich przedstawicieli ustawowych, do momentu osiągnięcia pełnoletności nie może on podjąć żadnych samodzielnych działań wymagających jego pełnej zdolności do czynności prawnych. Natomiast osiągnięcie przez niego pełnoletności będzie musiało się wiązać ze znacznym wzrostem świadomości prawnej, wyższym niż jest to wymagane od osób już pełnoletnich i koniecznością niezwłocznego wytoczenia roszczenia odszkodowawczego, tak aby "zmieścić się" przed upływem dwuletniego terminu przedawnienia.

Opr: A. Niemczewski